

Udtalelse af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), naar han siger, at vi ligesaa godt heelt kunne lade være at faae en Lov som at faae en Lov, der indeholder en Bestemmelse om, at der kan skee Vortæstning i Fremtiden. Det er imidlertid den største Bilsfarelse, der kan finde Sted. Efter den nuværende Stilling have Fæsternes Efterladte nemlig ikke nogen juridisk Ret til at faae deres Forældres Sted i Fæste eller noget Bederlag, naar de gaae bort fra Fæstestedet. De fleste Godseiere føle nu vistnok en stor moralsk Forpligtelse ligesom for Fæsternes Efterladte i saa Henseende, men en juridisk Ret have disse, som sagt, ikke. En saadan juridisk Ret ville Fæsternes Efterladte imidlertid faae efter nuværende Lovforslag, idet de faae en Ret til enten at faae Stedet i Fæste, eller faae den i Lovforslaget fastsatte Dvoptadeel. Deri ligger den store Forskjel, og derfor maa det ærede Medlem ikke stille det at faae en saadan Bestemmelse hen som eensbetydende med Ingenting at faae.

Frederiksen: Jeg skal ganske slutte mig til det Dnsse, der blev fremsat af det ærede Medlem her foran mig (Sager) om, at vi maae faae visse nærmere Oplysninger i denne Sag. Det, jeg ønskede at vide, er dog ikke ganske det Samme som det, det ærede Medlem sagde, at han ønskede. Men jeg tror, at det, som det ærede Medlem i Birkelsheden selv ønsker at vide, ikke just er det, som han ialfsald flere Gange sagde, at han ønskede. Det vi gjerne skulde have Underretning om, for med fuldstændig Samvittighedsfuldhed at domme i denne Sag, det som vi jo Alle ville gjøre, er ikke den Værdi, som i dette Dieblif tilhører, eller ialfsald tilfalder de nuværende Fæstere, og den, som i dette Dieblif tilfalder de nuværende Godseiere. Om dette skulde vi have Oplysning, hvis vi den Dag idag vilde sffiste mellem de paagældende Parter, men her dreier Spørgsmaalet sig om noget Andet. Her spørges der jo nemlig om den Værdi, der ved Fæstehedsforholdet Almindelighed vil gaae i Godseierens Lomme, og den, som ikke vil gaae deri, om den end maa skee heller ikke heelt kommer Bonden til gode. Jeg

vil haabe, at den høitæredede Minister, efter det hele Standpunkt, han indtager i denne Sag, vil, ialfsald, hvis disse Forhandlinger trække længere hen, lade sig det være maigtpaaliggende virkelig at fremskaffe positive Data, som ere istand til at vise, hvilken mindre Værdi Godset har med Fæstetvang, end det har uden Fæstetvang. Det er jo dog den factiske Grundvold, hvorpaa man helst skulde bevæge sig. — Naar jeg bad om Ddet, var det ikke for at blande mig i de foreliggende Gufeltheder. Jeg tror ikke, at Forhandlingerne her ja ikke engang, at Afstemningerne her ville have nogen umiddelbar praktisk Betydning i dette Dieblif. Jeg tilstaaer, at jeg i det Hele venter mig ikke meget af denne Sags videre Gang under de nuværende Forhold, og jeg skal foruden at henvise til hvad jeg sagde ved 1ste Behandling, gjerne sige hvorfor. De, hvem denne Sag meest interesserer, nemlig Landbefolkningen, have ikke nogen Tro paa Friheden i dette Stykke; de ere hange for, at Friheden her i de Forhold, der ligge dem selv nærmest, skal gjøre Skade. Jeg er nu ikke istand til at see, at vor flette, urimelige Landbolovgivning vil kunne, eller ialfsald paa en nogenlunde fornuftig Maade vil kunne ordnes, uden at man stiller sig paa Frihedens Standpunkt. Jeg ser derfor ikke, hvorledes man med den Stemning, som hersker hos Landbefolkningen, og som ogsaa meget stærkt er kommen til orde her i Salen, skulde være istand til at ordne Landforholdene i dette Punkt eller i andre Punkter. Naar jeg har bejaert Ordet, er det nærmest foranlediget ved nogle Uttringer fra min ærede Ven fra Alsens (M. Andersen) og det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), som jeg har hørt idag som ogsaa flere Gange for. Det vedrører hele Forholdets historiske Udvikling og denne historiske Udviklings Betydning overfor de nuværende Forhold og hele den nuværende Retstilstand. Jeg tror, at de ærede Medlemmer her begaae en meget stor Feiltagelse. Jeg for mit Bederkommende lægger ganske vist ikke nogen Vægt paa disse historiske Forhold. Jeg tror, at naar man vil domme retfærdigt og upartisk i en saadan Sag, gjaelder det ikke om at gaae